

**Univerzita Karlova Praha, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné výchovy  
akademický rok: 2016/2017**

**Posudek bakalářské práce**

**Téma bakalářské práce: Světlo v českém malířství kolem roku 1900**

**Studentka: Ivana Štěpáníková**

**Studijní obor:** Pedagogika – Výtvarná výchova se zaměřením na vzdělávání, PS

**Vedoucí bakalářské práce:** prof. PhDr. Ladislav Daniel, Ph.D.

**Oponent:** PaedDr. Helena Hazuková, CSc.

Ivana Štěpáníková si zvolila navržené téma s velkým zájmem. Prostudovala nevelký počet titulů z doporučené české a vybrané přeložené evropské literatury o tématu a rozvrhla strukturu bakalářské práce. Vyhledala v domácích a zahraničních sbírkách obrazy, u nichž se rozhodla rozpoznat úzkou souvislost se sledovaným tématem, a sestavila z nich omezený výběr. Zpracovala pak na základě literatury, vlastního postoje a na podkladě shromážděných obrazů téma a jeho rozpoznání smysl do několika kapitol práce a naznačila v nich i významové souvislosti s literaturou, grafikou, sochařstvím a fotografií kolem roku 1900.

Při studiu literatury i při volbě malířů a jejich prací postupovala osobním výběrovým způsobem a nepokoušela se zachytit všechny aspekty problému. Dospěla k tomuto závěru z hlediska poměru požadovaného rozsahu práce k velkému počtu malířů, kteří by přicházeli v úvahu, i s ohledem na objem literatury, kterou by bylo nutno v případě širokého záběru prostudovat i v cizích jazycích. Výsledkem je text, který se nepokouší o popis celé problematiky, ale který přistupuje i k získaným poznatkům výběrově jako osobní sonda do sledovaného tématu. Autorka se pokusila nastínit vztahy, které spojují malíře kolem roku 1900 s fenoménem světla, a postřehla zásadní přínos impresionismu, přestože již realismus upřel z hlediska úsilí o pravdivé zachycení skutečnosti ke světelným jevům značnou pozornost. Ve výběru umělců se projevila určitá nedostatečnost zvoleného výběrového klíče, takže výběrovým sítím propadly i některé významné osobnosti.

V pedagogické části si diplomantka uvědomovala, že bakalářském studium se intenzivněji nevěnuje didaktické problematice, nevzdělává studenty v praktické přípravě učitele. Přístup studentky je pochopitelně tímto omezením determinován a věnuje se jen teoretickým návrhům praktické výuky, k níž nemůže regulérně přistoupit. Úkoly, které si studentka předsevzala didakticky navrhnout, se vážou k pochopení problematiky světla ve výtvarné práci a směřují do dvou skupin

svěřenců: do kolektivu žáků na jedné straně a naproti tomu k individuálně chápaným dospělým. Didaktická témata studentka promyšleně zvolila: nejprve reflexivní úkol *Světlo jako slovo*, druhý úkol směřuje k pochopení proměnlivosti jevu, jakým světlo je: *Měnicí se světlo*. Třetí úkol upozorňuje na nestálost fenoménu světla: *Prchavý okamžik*. Vede svěřence k pochopení uměleckého úsilí impresionistů zachytit unikavý světelný okamžik malbou v plenéru. Další úvaha žáky vede vtipně k pochopení „ne-světla“, tedy tmy: *Život ve tmě*. Závěrečné téma sleduje snahu upozornit svěřence na experimentování s viděním a na možnost uvažovat o tom, že lze dokonce pochopit i naši ovlivnitelnost ve vnímání světa a zároveň vyzývá k možné novosti pohledu: *Vidět svět jinýma očima*. Musím konstatovat, že studentku zjevně téma zaujalo a byla schopna velmi tvořivého myšlení ve vymezeném tématu.

Ve vlastní tvorbě studentka projevila snahu učit se novému. Zatímco její výtvarné východisko byl prostý popisný realismus, v úkolu bakalářské práce se odvážila nastoupit zcela novou cestu ve vnímání barev v rámci obrazu a vytvořila si nový malířský přístup přijetím výzvy vedoucího práce radikalizovat své barevné vidění v duchu Gauguinových zásad a fauvistických principů osvobození barvy z diktátu skutečnosti. Výsledkem je cyklus akvarelových krajinářských kompozic, o jejichž každém detailu ve vztahu k zachycení světla byla připravena od základu přemýšlet. Výsledné práce mají svou nepopiratelnou vnitřní logiku, vedenou uměleckou reflexí a směřují postupně ke stále lepšímu výsledku. Dalším východiskem práce by bylo větší úsilí o harmoničnost nebo naopak o záměrnou kontrastnost výsledné barevné souhry, které by propůjčilo krajinám uspokojivou definitivnost uměleckého řešení.

Domnívám se, že k dokonalejšímu výsledku by studentka dospěla jen zvýšeným úsilím o hlubší proniknutí do uměleckohistorického tématu a výrazným zlepšením literární úrovně práce a jazykovou precizností. Velkým problémem práce je neobratnost řady formulací, některá krátká spojení v logice výkladu a výskyt pravopisných chyb. Není možno se rovněž zcela uspokojit dostatečností teoretického výkladu v první části. S ohledem na tato posledně jmenovaná hlediska a s uznáním autorčina tvořivého didaktického myšlení sice doporučuji práci k obhajobě, ale navrhuji hodnocení jen 2 – 3 podle rozhodnutí komise.

V Praze 9. 5. 2017

Prof. PhDr. Ladislav Daniel, Ph.D.  
vedoucí diplomové práce